

ისე ვით კანტი

ისე, ვით კანტი, ეძებდა აზრში
ჭეშმარიტებას, როგორც პიარში,
მეც ისე ველი პოეტურ ხატში
და სიმაღლეებს პოეზიაში.

ისე ვით კანტმა, დაწერა წიგნი
დასტურ “კრიტიკა წმინდა გონების”,
ვეძებ პოეტურ ხილვების შიგნით
საწყისს პოეტურ ზეშთაგონების.

და როგორც კანტი უტევდა ბნელეთს,
მეც ვბაძავ კანტს და მის გზას მღელვარეს.
მეც მზეს შევტრფი და მზიან ხმელეთს
და პოეზიის მაღალ მწვერვალებს.

08.09.2007

მილოცვა (ჯანსუღ კორძია 75 წლის შესრულდა)

“... ეს ფიქრი ჩემი ყოფნის წესია...”

“ხელოვნება და მეცნიერება ეს ის სიტყვებია, რომელთაც ხშირად ხმარობენ და იშვიათად ვინმემ თუ იცის ზუსტი განსხვავება, ზოგი კიდევ ერთის ნაცვლად მეორეს ამბობს” – წერდა გოეთე. მაგრამ ხშირად ერთ სულიერ კალაპოტში მოქცეული ორივე სფერო დაიპყრობს ადამიანის სულსა და გონებას და თავის მსახურად აქცევს.

ჩვენი დღევანდელი იუბილარი, ფილოსოფიის მეცნიერებათა დოქტორი პროფესორი და პოეტი ჯანსუღ კორძია, 75 წლის შესრულდა და ვულოცავთ მას ამ თარიღს. ბატონი ჯანსუღის მოღვაწეობა წლების მანძილზე დაკავშირებული იყო საქართველოს განათლების სამინისტროსთან, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან, საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტთან, საქართველოს მწერალთა კავშირთან, ავტორის “რჩეულ ფილოსოფიურ ნარკვევებში”, რომელიც 2005 წელს გამოიცა (თსუ-მ) განხილულია საინტერესო საკითხები: “ჭეშმარიტების დაფუძნების პრობლემის საზრისის შესახებ,” “პრაქტიკის პრობლემის ზოგიერთი ასპექტის შესახებ,” “ჭეშმარიტების დაფუძნების პრობლემის გადაწყვეტისათვის” და სხვა... მას 100-ზე მეტი შრომა აქვს გამოქვეყნებული ქართულ, რუსულ და გერმანულ ენებზე. ჯანსუღ კორძიას დიდი წვლილი აქვს შეტანილი კულტურის ფილოსოფიაში.

ჯანსუღ კორძიას ეკუთვნის მარქსიზმის იმ ნაწილის კრიტიკა, რომელსაც “ისტორიული მატერიალიზმი” ჰქვია; რაც შეეხება შემოქმედებით სფეროს, ის ორი რომანის: “სიკვდილის გენეზისის”, “ადამიანების” და ათზე მეტი პოეტური კრებულის, მათ შორის “შენ უკვე შენ ხარ”, “ეს საუკუნეც”, “ჯერ მხოლოდ ერთხელ”, “კვლავ ვიბადები”, “იმ დღეების ქრონიკა”, “შემოდგომა”, “ბალადა გია აბესაძეზე”, “აზრის მონოლოგები” და ბოლოს 2007 წელს გამოცემული კრებულის “შვიდფერი სიმფონიის ფრაგმენტის” ავტორია.

ემოცია, სიბოლო და სულიერი ენერჯია სწორედ პოეზიით შეიძლება გახდეს ყველაზე მეტად საჩინო და საცნობი ადამიანისთვის. ამიტომ, მოდით, ყური მივუგდოთ ავტორის სტრიქონებს:

“შენ გრძნობ და იცი... და ითვლი წამებს,
ითვლი და უცდი ჩემს ნაჩურჩულევს,
იდუმალია ეს ბნელი ღამე,
ლოდინით სავსე–შენ და სიჩუმე”

(გვ. 25. “შვიდფერი სიმფონიის ფრაგმენტი”)

სატრფიალო თემას მრავალგვარი ხასიათის ლექსი ეძღვნება ქართულ და არა მარტო ქართულ პოეზიაში; ხშირად ტრაგიზმი, უიმედობა და სასოწარკვეთა მუქი აჩრდილებივით აედევნება სტრიქონს და მიგაქანებს უსასო ყოფისკენ; მაგრამ ამ შემთხვევაში პოეტი იმედით გვაესებს, მოაქვს მას საკუთარ თავში ნაპოვნი ძლიერების მიერ მონიჭებული სიმშვიდე, რომელიც “გადამდებია” და მოსალოდნელი სიხარულისა და ადამიანური დღესასწაულისთვის გვამზადებს:

“...და ბნელ ღამეში ლანდი დავრიშის,
სულში მწვდება და მიჭერს მარწუხებს,
ერთი წამიც და გულს გადაგიშლი
და ისიც ვიცი, რას მიპასუხებს,”

(გვ. 25. იქვე)

პოეტს ჩამოყალიბებული მოქალაქეობრივი პოზიცია აქვს. მესხიერებაში აღბეჭდილი სამშობლოსთან დაკავშირებული თითოეული შტრიხი: მცხეთა,

“თმოგვის ბჭეები”, “მზისფერი გელათი” “ნარიყალას სიმაღლეები”, “ზედაზნის მთები”, მის გულში ჩუქურთმებად ჩარჩენილი ტკივილებია. აქვე მინდა მოვიგონო ლექსი: “ეკლესიის კედელზე ამოტვიფრული სტრიქონები ჯალალედინის შემოსევის შემდეგ”.

“ერთს გვედრებით მზის სხივი
ჩვენსკენაც გადმოაცოცო,
ვაუკაცი საქართველოში
სიკვდილის დღემდე აცოცხლო!”
(გვ. 30. “შვიდფერი სიმფონიის ფრაგმენტი”)

საქართველოს ისტორიული წარსული, აწმყო და მომავალი, ერთნაირად საინტერესოა ავტორისათვის. “თუ რამ მიშველის, ახლა ამ წუთშიმხოლოდ გელათის ზეცა მიშველის” – ამბობს პოეტი და სწორედ ამ ზეცისგან ელოდება “რადაც მთავარს და საგანგებოს”.

მიუყვება ჯანსუღ კორძაია ამ წუთისოფელს, ყოველ მნიშვნელოვან ფასეულობაზე ჩაფიქრებული; ყურს უგდებს “დაუსრულებელ ძიებაში” მყოფი ამ საუკუნის გულისფეთქვას, რომელიც მისი აზრით “ჯვარცმის გზაზე” მიაბიჯებს.

საინტერესოა უზენაესთან დაკავშირებული პოეტური მიგნებაც, სადაც ავტორი ლაღად გვიდასტურებს უფლისმიერ სიმართლეს:

“ყველაზე დიდი არგუმენტი,
რომ ღმერთი არის,
ეს ისაა, რომ
შენ არსებობ, ადამიანო.”
(გვ. 16. იქვე)

ლექსებში უამრავი მშვენიერი მხატვრული სახეა. ისინი ციციანათელებივით ანათებენ შემოქმედის ნაფიქრალის კვალდაკვალ. “ცრემლად გაბრწყინებული” “ჯვარცმულის თვალზე” ავტორი “სიკვდილის შემდეგ” სიცოცხლის მარადიულობას ადასტურებს...

ჩვენი მილოცვა ლიტერატურულ განხილვას რომ არ დაემსგავსოს, მინდა ორი სიტყვით ბატონი ჯანსუღის პიროვნულ პორტრეტსაც შევეხო. ის გახლავთ მშვენიერი ქალბატონის მეუღლე და ორი კარგი ვაჟკაცის გამზრდელი მამა, რომელთაც ღირსეული ქალბატონები აურჩევიათ ცხოვრების მეგზურებად. იუბილარი ოთხი შვილიშვილის ბაბუაა.

ვინც ჯანსუღ კორძაიას იცნობს, ალბათ ყველას შეუძლია აღნიშნოს, რომ ის გახლავთ ჩვენი ქვეყნის ღირსეული მოქალაქე, და რაც მთავარია სიკეთით საესე, მარად გულანთებული კაცი.

“ვცოცხლობთ! კვლავ ვცოცხლობთ და ამაღლება
გეზლო მახვილით და ლექსით ჯვარცმით,
ვცოცხლობთ იმ ცეცხლის გამოცხადებად,
ცეცხლის, რისგანაც ვიშვით და გაეჩნდით”.
(გვ. 6. იქვე)

ქეთევან შენგელია